

V Bruseli 23. novembra 2021
(OR. en)

14046/21

**Medziinštitucionálny spis:
2008/0140(CNS)**

**SOC 662
ANTIDISCRIM 99
MI 859
JAI 1255
FREMP 268**

SPRÁVA

Od:	Predsedníctvo
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Č. predch. dok.:	13394/21
Č. dok. Kom.:	11531/08 - COM(2008) 426 final
Predmet:	Návrh smernice Rady o vykonávaní zásady rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na náboženské vyznanie alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu – správa o pokroku

I. ÚVOD

Komisia 2. júla 2008 prijala návrh smernice Rady, ktorej cieľom je rozšíriť ochranu pred diskrimináciou na základe náboženského vyznania alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie na oblasti mimo zamestnania. Navrhovaná horizontálna smernica o rovnakom zaobchádzaní by mala doplniť existujúce právne predpisy ES¹ v tejto oblasti a zakázať diskrimináciu z uvedených dôvodov v týchto oblastiach: sociálna ochrana vrátane sociálneho zabezpečenia a zdravotnej starostlivosti, vzdelávanie a prístup k tovarom a službám vrátane bývania.

¹ Najmä smernicu Rady 2000/43/ES, smernicu Rady 2000/78/ES a smernicu Rady 2004/113/ES.

Veľká väčšina delegácií návrh v zásade privítala, mnohé z nich schvaľujú, že má za cieľ doplniť existujúci právny rámec riešením všetkých štyroch dôvodov diskriminácie prostredníctvom horizontálneho prístupu.

Väčšina delegácií potvrdila, že je dôležité podporovať rovnaké zaobchádzanie ako spoločnú hodnotu v EÚ. Niekoľko delegácií zdôraznilo význam návrhu najmä v kontexte Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD). Niektoré delegácie by však uprednostnili ambicióznejšie ustanovenia týkajúce sa zdravotného postihnutia.

Aj keď niektoré delegácie vyzdvihujú dôležitosť boja proti diskriminácii, v minulosti spochybnili potrebu tohto návrhu Komisie, ktorý v prípade niektorých otázok považovali za zásah do vnútroštátnych právomocí, a vyjadrili názor, že návrh je v rozpore so zásadami subsidiarity a proporcionality. Niektoré delegácie tiež požiadali o upresnenia a vyjadrili obavy najmä v súvislosti s nedostatočnou právnou istotou, rozdelením právomocí a s praktickými, finančnými a právnymi dôsledkami návrhu.

Dve delegácie trvajú na všeobecnej výhrade v súvislosti s návrhom ako takým.

V súčasnosti majú všetky delegácie k zneniu všeobecnú výhradu preskúmania.

Delegácie CZ a DK trvajú na výhrade parlamentného preskúmania. Aj keď Komisia podporuje úsilie o kompromis, v tomto štádiu potvrdila svoj pôvodný návrh a trvá na výhrade preskúmania k akýmkoľvek jeho zmenám.

Európsky parlament prijal stanovisko 2. apríla 2009² v rámci konzultačného postupu.

V dôsledku nadobudnutia platnosti Lisabonskej zmluvy 1. decembra 2009 sa na uvedený návrh teraz vzťahuje článok 19 Zmluvy o fungovaní Európskej únie; po získaní *súhlasu* Európskeho parlamentu je preto potrebné jednomyselné rozhodnutie Rady.

² Pozri dokument A6-0149/2009. Súčasný Parlament vymenoval za spravodajkyňu Alice Kuhnkeovú (SE/Skupina zelených/Európska slobodná aliancia).

II. PRÁCA RADY POČAS SLOVINSKÉHO PREDSEDNÍCTVA

Slovinské predsedníctvo po rokovaní o novom komplexnom kompromisnom návrhu³, ktoré sa uskutočnilo v máji, predložilo orientačnú poznámku⁴ so súborom otázok zameraných na tri hlavné nevyriešené body, a to: 1) *subsidiarita*, 2) *ustanovenia o zdravotnom postihnutí (náklady na vykonávanie a súlad s dohovorom UNCRPD)* a 3) *právna istota*. Delegácie sa týmito otázkami zaoberali na neformálnom zasadnutí členov pracovnej skupiny pre sociálne otázky.⁵ Diskusiu možno zhrnúť⁶ takto:

1. Subsidiarita (najmä článok 2 ods. 8, článok 3 ods. 1 až 2 a odôvodnenie (16))

- a) Existuje v rámci právnych predpisov EÚ rovnováha medzi subsidiaritou a ochranou pred diskrimináciou?
- b) Existuje rovnováha medzi ochranou pred diskrimináciou na jednej strane a ochranou práv, ako je rešpektovanie súkromného a rodinného života, sloboda združovania a sloboda tlače, na strane druhej?

Viacero delegácií sa domnievalo, že v najnovšom znení sa vo všeobecnosti nastolila rovnováha medzi subsidiaritou a inými aspektmi (konkrétne ochranou pred diskrimináciou na úrovni EÚ a ochranou práv, ako je rešpektovanie súkromného a rodinného života, sloboda združovania a sloboda tlače). Niektoré delegácie však považovali za potrebné ďalšie doladenie znenia.

Iné delegácie vyjadrili obavy v súvislosti so subsidiaritou a právnou istotou a trvali na tom, že je potrebné chrániť právomoci členských štátov, a to aj v sektoroch, ako je vzdelávanie.

³ 8549/21. Pozri tiež 9108/21 a 9109/21.

⁴ 12398/21.

⁵ 27. októbra 2021. Vzhľadom na výnimočné okolnosti vyplývajúce z pandémie COVID-19 sa zasadnutia konali vo virtuálnej podobe.

⁶ Ďalšie informácie sa uvádzajú v dokumente 13394/21.

Ďalšie delegácie sa zase domnievali, že znenie sa príliš oslabilo podlomením ochrany, ktorú prináša, a možným otvorením priestoru pre diskrimináciu v oblastiach, ako je manželské a rodinné právo.

Jedna delegácia sa zároveň vyjadrila za to, aby sa do znenia opätovne začlenila koncepcia prierezovosti.

Zástupca Komisie podporil súčasné znenie ako základ pre ďalšie rokovania a potvrdil, že je dôležité dodržiavať zásadu subsidiarity, ktorou sa treba zaoberať v odôvodneniach návrhu, a rešpektovať úlohu Súdneho dvora Európskej únie (SDEÚ). V odpovedi na pripomienky delegácií zástupca Komisie vysvetlil, že:

- smernica sa v kontexte hospodárstva spoločného využívania zdrojov vzťahuje na všetky *komerčné* činnosti;
- cieľom smernice je len zabezpečiť rovnaký *prístup* k vzdelávaniu bez zasahovania do vnútroštátnych právomocí a
- smernica sa môže vzťahovať len na dôvody diskriminácie, na ktoré sa vzťahuje článok 19 ZFEÚ.

2. Náklady na vykonávanie (najmä článok 15 a odôvodnenia (19ca), (19cb) a (19cc))

- a) Môžete podporiť ustanovenia, ktorými sa členským štátom udeľuje právo požiadať o dočasnú výnimku z požiadavky poskytovať primerané prispôsobenie? Akým spôsobom by sa tieto opatrenia podľa vás mali doladiť?**

b) Mohli by ste uviesť príklady konkrétnych situácií, ktoré by ste chceli do smernice zahrnúť, s prihliadnutím na skutočnosť, že vylúčenie neprimeraného alebo neúmerného zaťaženia je už zohľadnené v koncepcii primeraného prispôsobenia?

Niektoré delegácie boli v duchu kompromisu pripravené zvážiť myšlienku dočasnej výnimky z požiadavky poskytovať primerané prispôsobenie osobám so zdravotným postihnutím. Otázky, ktoré si vyžadujú ďalšiu diskusiu, však zahŕňajú potrebu stanoviť uplatniteľné kritériá a kompatibilitu smernice s dohovorom UNCPRD. Jedna delegácia navrhla ako možnú alternatívu k priamej dočasnej výnimke dočasné pozastavenie uplatniteľných sankcií. Ďalšia delegácia poukázala na možnosť obmedziť výnimku len na nové tovary a služby.

Niekoľko ďalších delegácií uviedlo, že nemôžu podporiť navrhovanú dočasnú výnimku, pretože by to pravdepodobne oslabilo ochranu osôb so zdravotným postihnutím pred diskrimináciou. V tejto súvislosti vyjadrili niektoré delegácie názor, že koncepcia neprimeraného zaťaženia je dostatočnou zárukou proti nadmerne obmedzujúcim povinnostiam. Zdôraznili, že v dohovore UNCPRD sa zásada primeraného prispôsobenia uplatňuje na osobitné situácie a vychádza z analýzy neprimeraného zaťaženia v konkrétnom momente, a pripomenuli, že ustanovenia obsiahnuté v návrhu smernice už boli oslabené počas predchádzajúcich rokovaní (napr. odstránením primárnych povinností v oblasti infraštruktúry).

Jedna delegácia varovala pred konkurenčnými výhodami, ktoré by mohli nastať pri uplatňovaní výnimiek v niektorých členských štátoch, zatiaľ čo iné členské štáty by zachovali prísnejšie pravidlá.

Podľa viacerých delegácií je potrebná ďalšia analýza a objasnenie navrhovaného ustanovenia o výnimke.

Zástupca Komisie uznal obavy delegácií týkajúce sa hospodárskych nákladov na vykonávanie ustanovení o zdravotnom postihnutí obsiahnutých v smernici a zdôraznil, že ak sa má výnimka považovať za základ kompromisu, mali by sa na ňu vzťahovať jasné podmienky, ktoré budú členské štáty uplatňovať.

Viacere delegácie vyjadrili poľutovanie nad tým, že sa zo znenia vypustil pojem „dostupnosť“, pretože sa tým oslabila ochrana poskytovaná osobám so zdravotným postihnutím; v dohovore UNCRPD je pritom zahrnutý pojem „primerané prispôsobenie“ aj koncepcia „dostupnosti“. Niekoľko delegácií tiež vyjadrilo ľútosť nad tým, že sa zo znenia vypustila koncepcia „univerzálneho dizajnu“, ktorou by sa zabezpečil širší prístup k rovnakému zaobchádzaniu s osobami so zdravotným postihnutím.

Zástupca Komisie podporil súčasné znenie ako základ pre ďalšiu prácu a pripomenul, že pôvodný návrh neobsahoval žiadne podrobné ustanovenia o dostupnosti a že hlavným cieľom je zabezpečiť, aby bol prístup k rôznym vecným oblastiam, na ktoré sa smernica vzťahuje, nediskriminačný.

c) Ste spokojní s mierou súladu súčasného znenia s Dohovorom Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (UNCRPD)?

Niekoľko delegácií vyjadrilo názor, že znenie je vo všeobecnosti dostatočne zosúladené s dohovorom UNCRPD. Niektoré ďalšie delegácie však o tom neboli presvedčené, pretože sa obávali právnej neistoty a varovali pred akýmkoľvek negovaním alebo oslabením ustanovení nástroja OSN.

Zástupca Komisie poukázal na to, že dohovor UNCRPD je v každom prípade platný a že navrhovanou smernicou by sa k jeho vykonávaniu prispelo bez toho, aby samotná smernica bola vykonávacím právnym predpisom.

3. Právna istota (najmä článok 2 ods. 7 a 7a)

Môžete podporiť ustanovenia týkajúce sa povolených rozdielov v zaobchádzaní na základe veku alebo „zdravotného stavu, ktorý môže súvisieť so zdravotným postihnutím“ pri poskytovaní poisťovacích, bankových a iných finančných služieb? Ak nie, čo by sa malo zmeniť, aby sa zohľadnili vaše obavy?

Niekoľko delegácií podporilo súčasné znenie ako základ pre ďalšie rokovania s výhradou ďalšieho potrebného doladenia a objasnenia. Jedna delegácia trvala na tom, aby sa jasne rozlišovalo medzi „zdravotným postihnutím“ a „zdravotným stavom“. Ďalšia delegácia vyjadrila názor, že rozdiel v zaobchádzaní na základe „veku alebo zdravotného stavu, ktorý môže súvisieť so zdravotným postihnutím“ pravdepodobne nie je v súlade s dohovorom UNCRRPD. Iné potvrdili legitímnosť zohľadnenia veku a zdravotného stavu, napríklad pri výpočte poisťného, a zdôraznili, že je dôležité zabezpečiť objektívnu a primeranú povahu rozdielov v zaobchádzaní. Jedna delegácia v tejto súvislosti tiež zdôraznila potrebu riešiť využívanie umelej inteligencie pri rozhodovaní zo strany poskytovateľov služieb.

III. ZÁVER

Počas rokovaní na základe najnovšieho znenia sa dosiahol určitý pokrok, na zabezpečenie požadovanej jednomyselnosti v Rade je však zjavne potrebná ďalšia rozsiahla práca.